

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

23 november 1999

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Eddy Schuermans, Jan Laurys, Jef Van Looy
en Johan Weyts en mevrouw Trees Merckx-Van Goey –**

**betreffende een Vlaams ondersteunend beleid voor ondernemingen
getroffen door de dioxinecontaminatie van 1999**

HOORZITTINGEN

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever en de heer Frans De Cock**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys,
Eddy Schuermans, Johan Weyts ;

de heren Jacques Laverge, Didier Ramoudt, Cis Schepens,
Jul Van Aperen ;

de heren Mathieu Boutsen, Roland Van Goethem, Frans
Wymeersch ;

de heren Robert Voorhamme, Chokri Mahassine ;

de heer Jos Stassen ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Johan De Roo, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, Peter
Gysbrechts, André Moreau ;

de heren Jean Geraerts, Jan Penris, Miel Verrijken ;

de heren Jacky Maes, Leo Peeters ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer Jan Loones.

Zie :

70 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

Zie ook :

57 (1999)

– Nr. 1 : Verslag over de gedachtewisseling in de Infor-
matieve Commissie ad hoc

INHOUD

	Blz.
I. De Europese Commissie	5
II. Delegatie van de SERV-Partners	5
III. Delegatie Federatie Voedingsindustrie (FEVIA)	10
IV. De Slachthuizen (BIVEX)	14
V. De Vleesverwerking (FENAVIAN)	16
VI. Belgische Confederatie Zuivel (BCZ)	17
VII. Beroepsvereniging van Mengvoederfabrikanten (BEMEFA)	19

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme hield op 8 november 1999 hoorzittingen in het kader van de bespreking van het voorstel van resolutie betreffende een Vlaams ondersteunend beleid voor ondernemingen getroffen door de dioxinecontaminatie van 1999 (*Parl. St. Vl. Parl. 1999-2000, nr. 70/1*).

Inzake de bestrijding van de dioxinecrisis kan eveneens worden gerefereerd aan de gedachtewisselingen op 3 augustus en 9 september 1999 in het Vlaams Parlement over de dioxinecrisis, die gelet op de parlementsontbinding, werden gehouden in de schoot van een Informatieve Commissie ad hoc. Het verslag hierover is opgenomen in *Parl. St. Vl. Parl. 1999, nr. 57/1*.

Tijdens deze gedachtewisselingen bleek onder meer het belang van een dialoog met het Vlaams Parlement en de noodzaak aan een verdere voortgangsrapportage m.b.t. de maatregelen die dienen te worden genomen met het oog op een adequate bestrijding van deze dioxinecrisis.

Overleg, samen met de andere gewesten met het federale niveau drong zich eveneens op, vermits voor Europa een maximale concordantie en coördinatie nodig is.

Gezien de bevoegdheidsverdeling in België, waar de gewesten bevoegd zijn voor het economisch beleid, komt het de Vlaamse overheid toe om een geïntegreerd beleid te ontwikkelen dat de niet-landbouwbedrijven uit de getroffen sectoren een maximale kans tot overleven biedt.

Het is in deze context dat het voorstel van resolutie op 14 oktober 1999 werd ingediend in de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme.

Op 21 oktober 1999 regelde de Commissie terzake haar werkzaamheden en op 28 oktober 1999 besliste de commissie conform art. 31, punt 2, b) van het reglement tot de organisatie van hoorzittingen met een aantal deskundigen uit de verschillende betrokken sectoren.

Op 26 oktober 1999 werd het voorontwerp van decreet en een ontwerp van besluit houdende een garantieregeling voor ondernemingen naar aanleiding van de dioxinecontaminatie in 1999 aan de commissieleden rondgedeeld. Het SERV-advies hierover wordt ter zitting aan de commissieleden overhandigd.

De integrale teksten en/of transparanten van de uiteenzettingen van de verschillende delegatieleden werden aan de leden van de commissie en de betrokken leden van de Vlaamse regering overgezonden en liggen voor andere belangstellenden ter inzage op het commissiesecretariaat.

SAMENSTELLING VAN DE DELEGATIES :

Delegatie van de SERV-partners :

- De heer Xavier Verboven, voorzitter van de SERV en vertegenwoordiger van het ABVV
- De heer Jan Vercamst, ACLVB
- De heer Jos Matthys, Boerenbond
- De heer Eric Delecluyse, ACV
- De heer Johan Bortier, NCMV
- De heer Eddy Marstboom, NCMV
- De heer Johan Van Bosch, NCMV

Federatie Voedingsindustrie (FEVIA) :

- De heer Chris Moris, algemeen directeur FEVIA
- De heer Michel Delbaere, voorzitter van de Voedingsindustrie Vlaanderen (VIV) en gedelegeerd bestuurder CROP's
- De heer Luc De Bruyckere, vice-voorzitter FEVIA, gedelegeerd bestuurder Ter Beke en ondervoorzitter VEV
- Mevrouw Annemie Reydam, financieel directeur Neuhaus
- De heer Fernand Gesquière, gedelegeerd bestuurder FAG
- De heer Philippe De Brauer, algemeen afgevaardigde VIV

Slachthuizen (BIVEX) :

- De heer Maillard, directeur van BIVEX, de beroepsvereniging van de internationale vlees- en veehandel, de Belgische exportslachthuizen en exportuitsnijderijen

Vleesverwerking (FENAVIAN) :

- de heer Frans Leroux, voorzitter van FENAVIAN
- de heer Koen Vangoidsenhoven, directeur en nationaal secretaris FENAVIAN
- de heer Rik Jacob, lid van FENAVIAN en afgevaardigd beheerder nv Imperial Products

- de heer Marc Franzen, lid van FENAVIAN en afgevaardigde van de directie van nv Detry

Belgische Confederatie Zuivel (BCZ) :

- de heer Renaat Debergh, secretaris-generaal BCZ
- de heer Patrick Buggenhout, algemeen directeur Belgomilk
- de heer Frans Rombouts, algemeen directeur Campina
- de heer H. Vranckx, algemeen directeur Belgische Zuivelunie (BZU)

Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten (BEMEFA) :

- de heer Yvan Dejaegher, directeur-generaal BEMEFA

Vlaamse regering :

- De heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media

Kabinetsmedewerkers :

- Kabinet van de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden : de heer David Van Herreweghe
- Kabinet van de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme : de heer Johan Van Eeghem

Afwezig met kennisgeving :

Vlaams regering :

- mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw

Europese Commissie :

- Directoraat-Generaal Concurrentie
- Directoraat-Generaal Ondernemingen

I. DE EUROPESE COMMISSIE

De voorzitter : Ik verwijs naar de brief van 5 november 1999 (DG/COMP (99) D/64605) van de heer Alexander Schaub, Directeur-generaal van het DG Concurrentie.

(De Voorzitter doet hiervan voorlezing in de Commissie)

II. DELEGATIE VAN DE SERV-PARTNERS

De heer Xavier Verboven, voorzitter van de SERV en vertegenwoordiger van het ABVV : De voorzitter van de SERV is ook vertegenwoordiger van een sociale partner. Omdat de SERV nog geen standpunt heeft ingenomen over deze resolutie, zullen alle partners afzonderlijk hun mening geven. Ik zal enkel een inleiding geven in naam van de SERV en dan het standpunt van het ABVV toelichten.

De voorzitter : Dat kan als alle sprekers kort hun standpunt uiteenzetten.

De heer Jos Stassen : Ik stel voor dat alle partners kort hun standpunt over het voorstel van resolutie geven.

De voorzitter : Kan de commissie zich hiermee akkoord verklaren ? *(Instemming)*

De heer Xavier Verboven : Het ABVV vindt dat dit dossier vanuit twee verschillende standpunten bekeken moet worden. Enerzijds zijn er de maatregelen op korte termijn, anderzijds de maatregelen op lange termijn.

De maatregelen op korte termijn moeten we opsplitsen in de maatregelen ten aanzien van de werknemers en de maatregelen ten aanzien van de bedrijven. Ten aanzien van de werknemers heeft het federale niveau de overmachtsregeling al besproken en daarvoor in 70 miljoen frank voorzien. Wij vragen dat deze maatregel zou gelden voor alle getroffen werknemers. In de praktijk is het immers zo dat sommige werkgevers overmacht hebben aangegeven, terwijl andere werkgevers gedeeltelijke werkloosheid hebben aangegeven. Wij vragen alle werknemers gelijk te behandelen. Daarnaast wijzen wij ook op het bediendenprobleem.

Het inkomensverlies van de werknemers als gevolg van de tijdelijke werkloosheid moet mee door de overheid gedragen worden. Dit zou de overheid 80 miljoen frank kosten.

Wat kan de Vlaamse overheid doen ten aanzien van de werknemers ? Wij steunen alvast de vraag om deze aangelegenheid op de agenda te plaatsen van het interministerieel overleg. Daarnaast zou de Vlaamse overheid op het vlak van vorming, outplacement en bemiddeling preventief kunnen inspelen op alle ontslagen als gevolg van faillissementen.

De dioxinecrisis heeft zware gevolgen voor de landbouw en voedingsnijverheid, maar uit alle cijfers blijkt dat de sector er weer bovenop raakt. Enkel de bedrijven die exporteren kampen nog met problemen. Ook voor de bedrijven zijn er maatregelen op twee niveaus. Op federaal niveau heeft men al 35 miljard frank uitgetrokken.

Indien men op Vlaams niveau ook beslist iets te doen, dan vinden wij dat steun enkel kan onder nauwkeurig omschreven voorwaarden. Steun moet afhankelijk gemaakt worden van de bedrijfsbehoeftes. Bovendien moet rekening worden gehouden met de rentabiliteit van de bedrijven. Immers, de sector heeft het de voorbije jaren goed gedaan.

In de zoektocht naar financiële verantwoordelijkheid, moet de sector betrokken worden. Op federaal niveau heeft men het engagement vanuit de sector ter waarde van 1 miljard frank. Ten slotte is ook ethisch ondernemerschap belangrijk.

Over de maatregelen op lange termijn is nog maar weinig gesproken, maar toch zijn deze de belangrijkste omdat ze een herhaling van deze crisis moeten vermijden. Op federaal niveau is men bezig met de oprichting van een agentschap. Op Vlaams niveau zou men de oprichting van dit agentschap moeten steunen. Daarnaast kan op Vlaams niveau gewerkt worden aan een kwaliteitslabel.

Er zijn al heel wat inspanningen geleverd, maar ze steken schril af tegen wat al gedaan is voor de werknemers.

De heer Jan Vercamst, ACLVB : We vragen in de eerste plaats duidelijkheid : welke ondernemingen bedoelt men met het voorstel van resolutie over de uitwerking van een definitieve schaderegeling. Als men het heeft over landbouw, hanteert men dan een Europese, een Belgische of een Vlaamse definitie ? Niet alle kosten kunnen door de Vlaamse overheid gedragen worden. Bij een beperkte scha-

deregeling moet de solidariteit spelen van sectoren die winst hebben gehaald uit de crisis. We vragen dat de Europese richtlijnen zouden gevolgd worden. Het ACLVB kan akkoord gaan met steun aan KMO's op basis van de expansiewetgeving, met voorbehoud voor de tegemoetkomingen voor de inspanningen die de ondernemingen moeten leveren om te beantwoorden aan de kwaliteitscontroles van het Federale Agentschap voor Voedselveiligheid. Dit is immers begrepen in het ondernemingschap van de KMO's. De overheid moet wel een degelijk controlesysteem implementeren. We vernemen dat deze problemen al gedeeltelijk opgelost zijn via het sociaal overleg binnen de sectoren. De Vlaamse overheid moet zo snel mogelijk middelen ter beschikking stellen voor het imago van Export Vlaanderen. Over de overige punten hebben we geen opmerkingen.

De heer Jos Matthys, Boerenbond : In grote lijnen zijn we het eens met het voorstel van resolutie. De bedrijven moeten weten waar ze aan toe zijn. Er moet dan ook een definitieve schaderegeling opgesteld worden. Men moet daarbij voortbouwen op de reeds genomen maatregelen. Er moet ook aandacht zijn voor de schade die geleden is in verband door de controle en door het Federaal Agentschap voor Voedselveiligheid. De compensatie voor inkomensverlies voor werknemers heeft voor de landbouwsector uiteraard weinig belang. Export Vlaanderen en de promotie via de Vlaamse Dienst voor Agromarketing (VLAM) zijn uiteraard wel belangrijk. Landbouwbedrijven zijn immers afhankelijk van wat geëxporteerd kan worden. Als de problemen niet opgelost raken, dan zal het vee levend naar het buitenland gebracht worden en daar omgezet worden in buitenlandse producten. Dat zal leiden tot een verlies van tewerkstelling en van toegevoegde waarde. De regering moet steeds handelen in overleg met de Europese Commissie. Ze mag op dat vlak de fouten van het verleden niet herhalen. Het is nodig een budget ter beschikking te stellen. Men kan tot een raming komen van wat voor de andere bedrijven nodig is.

De heer Eric Delecluyse, ACV : Ik ben het in grote lijnen eens met het betoog van de heer Verboven. Zoals de heer Matthijs al gezegd heeft kan deze crisis belangrijke gevolgen hebben op lange termijn. Daarop zou ik wat dieper willen ingaan. We vrezen dat de toegenomen aandacht voor voedselveiligheid en voor het milieu gevolgen kan hebben voor de structuur van de productie en de verwerking van de voedingsmiddelen. Dit zou kunnen leiden tot een vermindering van de tewerkstelling en van de toegevoegde waarde. Een aanzienlijk groter

inkomensverlies voor de werknemers zou hiervan het gevolg kunnen zijn.

De heer Johan Bortier, NCMV : Voor de KMO's zijn de bepalingen over de schadevergoeding het belangrijkste element van dit voorstel van resolutie. Over het begrip schade bestaat veel verwarring. Men moet een onderscheid maken tussen directe en indirecte schade. De federale overheid probeert een deel van de directe schade te regelen voor de niet-landbouwbedrijven. Voor de indirecte schade zal de federale overheid niet tussenkomen. Verder verwijs ik naar het advies van de SERV over de dioxinecrisis. Daarin wordt gepleit voor duidelijkheid inzake de schadevergoeding voor de niet-landbouwsector. De Europese definitie van de landbouwsector komt niet overeen met de Belgische. Op basis van artikel 87 paragraaf 2 van het Europees Verdrag kan er een tussenkomst worden verleend voor geleden schade naar aanleiding van natuurrampen en gelijkaardige gebeurtenissen voor de landbouwsector volgens Europese definitie, m.a.w. ook voor onder meer slachthuizen en vleesuitsnijderijen. Het ontwerp van wet dat momenteel op federaal niveau wordt uitgewerkt speelt echter niet in op deze mogelijkheid.

Voor ons is er onduidelijkheid. Als men overgaat tot een schadevergoeding, is dat ongetwijfeld een Vlaamse bevoegdheid. Ik verwijs daarbij ook naar het advies van de Raad van State over het ontwerp van de dioxinewet. We zijn van mening dat er voor de Vlaamse KMO's een schadevergoeding op Vlaams niveau moet uitgewerkt worden. Er kan geen verschil gemaakt worden tussen landbouwen niet-landbouwbedrijven omdat er een bevoegdheidsverdeling bestaat tussen de federale en de Vlaamse overheid. In het voorstel van resolutie staat dat de schadevergoeding contant of via rentesubsidie kan uitbetaald worden. We hebben vastgesteld dat het decreet op Waals niveau voorziet in een rentesubsidie. De vraag rijst waarom die mogelijkheid niet voorzien wordt in het Vlaams ontwerp van decreet.

Het punt over de adviesregeling is een goede zaak. Er moet steun voor advies voorzien worden en de inbreng van de beroepsorganisaties is daarbij belangrijk. We ondersteunen ook de punten over de export en de verbetering van het imago van de getroffen sectoren. Een goed overleg met de federaties evenals met het federale niveau is van groot belang.

De heer Jos Stassen : Volgens de Boerenbond en het NCMV is het niet duidelijk wie welke schadevergoeding zal krijgen. De vraag rijst of er werke-

lijk onduidelijkheid is. Bestaat er niet veeleer onenigheid ? Wat is precies de onduidelijkheid ? Waar bestaat er onenigheid over ?

De voorzitter : Er zijn twee invalshoeken : de federale en de gewestelijke. Wat zijn niet-landbouwbedrijven ?

De heer Jos Matthys : Voor de besmette bedrijven is er een afslachting, een opkoopregeling van de levende dieren en een systeem van renteloze leningvoorstellen voorzien. Mijn ervaringen uit het laatste jaar tonen aan dat de regeling voor de landbouw en de KMO's niet op elkaar afgestemd is. Het is duidelijk dat er een typische regeling voor de landbouw ontworpen is en er moet nagegaan worden wat er overgenomen kan worden voor de niet-landbouwbedrijven. Er bestaat een verschil in de toepasbaarheid van de schadevergoeding.

De heer Johan Bortier : Het is duidelijk dat er een schadevergoeding moet komen. Er is een regeling voor de landbouw in enge zin, niet voor de niet-landbouwsector. De federale overheid zegt dat dat een zaak is voor de regio's en die laatste stellen dat de schaderegeling een federale aangelegenheid is. Er bestaat verwarring over wat men precies onder landbouw verstaat. Die onduidelijkheid is een slechte zaak.

De voorzitter : Blijkbaar bestaat er ook binnen de SERV geen eenduidigheid over de omschrijving van landbouw en niet-landbouw.

De heer Johan Bortier : We hebben daarover nog geen discussie gevoerd. Er is wel duidelijkheid nodig over de vergoeding van de geleden schade door niet-landbouwbedrijven.

De heer Jef Van Looy : Er bestaan drie groepen. Een eerste groep zijn de landbouwbedrijven waarvoor er een federale schaderegeling bestaat. Ten tweede zijn er de bedrijven die aansluiten bij de landbouwbedrijven, onder meer de slachthuizen en de melkerijen, waarvoor er een gewestelijke regeling is. Voor de derde groep, de KMO's, dienen we nog toelating te vragen aan Europa.

De voorzitter : Binnen de SERV blijkt er onduidelijkheid te bestaan over de drie omschrijvingen.

De heer Robert Voorhamme : Als het NCMV duidelijkheid wil, moet de organisatie zelf duidelijk zijn. Wat wil men precies ? Wil men een schadevergoeding voor de bedrijven die aansluiten bij de landbouwbedrijven binnen de kringlijnen van de Europese schaderegeling of wenst men een ruime-

re schaderegeling ? Het is belangrijk om de stelling van het NCMV te kennen.

De voorzitter : Dat is inderdaad belangrijk. We zijn gebonden aan Europa. Wat vraagt u ?

De heer Eddy Marstboom, NCMV : Op federaal niveau is er een regeling voor de landbouw- en de niet-landbouwbedrijven. Het is onduidelijk wat er onder het toepassingsgebied zal vallen. Zo is er bijvoorbeeld op een aantal producten beslag gelegd, die achteraf vrijgegeven zijn omdat de houdbaarheidsdatum verstreken was waardoor ze niet meer verkocht konden worden. Dergelijke producten kunnen niet genieten van de schaderegeling. Het kan niet dat de regeling opgesplitst wordt omwille van de regionalisering.

Op de vraag van de heer Voorhamme antwoord ik dat het uitgangspunt van het NCMV is dat we een analoge schaderegeling vragen als de landbouwbedrijven.

De voorzitter : U vraagt dus op gewestelijk niveau analoge maatregelen als op federaal vlak.

De heer Jos Stassen : In welke mate bent u het eens met de geplande maatregelen ? De kans is gering dat we binnen de Europese beperkingen veel kunnen doen voor de niet-landbouwbedrijven. Op welke Europese regelgeving kunnen we ons volgens u baseren voor deze steun ?

De voorzitter : Volgens de heer Marstboom zou de schaderegeling op federaal niveau voor landbouw- als niet-landbouwbedrijven in dezelfde situatie analoog moeten zijn.

De heer Eddy Marstboom : We vragen inderdaad een analoge schaderegeling als die voor de boeren. Het Vlaamse Gewest wil echter de maatregelen beperken tot overbruggingskredieten. Door de interpretatie van het ministerieel besluit zullen de niet-landbouwbedrijven onvoldoende vergoed worden. Als er schadevergoeding wordt toegekend, is er uiteraard overleg met Europa nodig.

De heer Jan Laurys : Bestaan er fondsen voor bestaanszekerheid in de bedoelde sectoren die het inkomensverlies voor de werknemers kunnen compenseren ?

De heer Xavier Verboven : Zo'n fondsen bestaan inderdaad. Het inkomensverlies wordt er slechts gedeeltelijk door gecompenseerd. Er bestaat cofinanciering binnen de sectoren.

De heer Robert Voorhamme : De vertegenwoordiger van de Boerenbond verwees naar een zogenaamde carroussel van in- en uitvoer. Kan hij dat verduidelijken ? Welke concrete maatregelen wenst de Boerenbond om deze carroussel te stoppen ?

De heer Jos Matthys : De landbouwer kan binnen de grenzen van de EU vrij beslissen waar hij zijn dieren laat slachten. De buitenlandse markten wantrouwen het Belgisch vlees. Al het zogenaamd verdachte vlees is immers nog niet vernietigd. Het wordt daarom uitgevoerd naar het buitenland, waar het een andere stempel krijgt, zodat de Belgische herkomst niet meer kan worden achterhaald. De veehouders krijgen daardoor een betere prijs voor hun vlees. De toegevoegde waarde van het slachten en de verwerking komt hierdoor echter in het buitenland terecht.

De voorzitter : Waarom zijn de verdachte voorraden nog steeds niet vernietigd ?

De heer Roland Van Goethem : De heer Verboven legde een verband tussen de schadevergoeding en de rentabiliteit ; bedoelde hij de rentabiliteit van de hele sector of bedrijf per bedrijf ?

De heer Xavier Verboven : Een schadevergoeding mag niet lineair worden toegekend ; er moet rekening worden gehouden met de rentabiliteit van elk bedrijf afzonderlijk. De sector heeft het de laatste jaren lang niet slecht gedaan. Daardoor hebben de bedrijven winsten kunnen reserveren, die nu kunnen worden gebruikt als buffer.

De voorzitter : De schadevergoeding moet dus geval per geval worden bekeken op basis van de reële behoeftes.

De heer Xavier Verboven : Zelfs als de fondsen voor bestaanszekerheid tussenkomen, leiden de werknemers een loonverlies van 400 tot 500 frank per dag. Het totale loonverlies dekken, zou ongeveer 80 miljoen frank kosten.

De heer Jos Stassen : Punt a van het voorstel van resolutie, in verband met de definitieve schaderegeling, is essentieel. Wat is de laatste stand van zaken in verband met de inschatting van de directe en indirecte schade ? Welke voorstellen hebt u in verband met de herschikking van de steunmaatregelen ?

De voorzitter : Het antwoord op die vraag zal wellicht vooral uit de sectoren zelf komen.

De heer Jos Stassen : Hoe wil men de middelen herschikken ?

De heer Johan Bortier : De sectoren zijn de juiste bedragen aan het berekenen. De politici moeten de discussie over de herschikking van de middelen voeren.

De heer Jef Van Looy : De export van levende dieren is met ongeveer 30 percent gestegen. Is er hierdoor een daling in de tewerkstelling van de slachthuizen ?

De heer Robert Voorhamme : De vertegenwoordiger van de Boerenbond heeft geen antwoord gegeven op mijn vraag. Moet de overheidssteun, volgens het NCMV en het VEV, niet-lineair toegekend worden op basis van strikte voorwaarden, die onder meer te maken hebben met de wijze van ondernemerschap.

Met lineaire schadevergoeding bedoel ik dat elk bedrijf dezelfde regeling en dus hetzelfde aandeel van de bewezen schade vergoed krijgt. Indien de schadevergoeding niet-lineair is, wordt bij de bepaling van de schadevergoeding ook rekening gehouden met de manier waarop een onderneming werkt.

De heer Johan Bortier : Dan ben ik akkoord met de lineaire schadevergoeding. Indien de wijze van bedrijfsvoering mee in rekening gebracht wordt, belandt men al vlug in een zeer subjectief systeem.

De heer Robert Voorhamme : Hoe denken de vertegenwoordigers van de ondernemingen over solidariteit binnen de sector ?

De heer André Denys : In punt e van de resolutie wordt gevraagd dat de VLAM een promotiecampagne zou voeren. Is het invoeren van een Vlaams kwaliteitslabel zinvol ?

De voorzitter : Deze vragen kunnen beter door de sectoren beantwoord worden.

De heer Frans Wymeersch : Ik begrijp dat men de schadeloosstelling wil baseren op de rendabiliteit van het bedrijf. Aan de andere kant is men niet geneigd om de schade van bedrijven die reeds jaren in moeilijkheden zitten te vergoeden. Ik concludeer dus dat de bedrijven die het goed doen, zelf de schade kunnen dragen en zij die slecht draaien, niet in aanmerking zullen komen. Wat is de stelling van het NCMV hierover ?

De heer Johan Bortier : Ik vraag mij af of rendabiliteit een goed criterium is. De schadevergoeding moet gekoppeld zijn aan de geleden schade. In het kader van een garantieregeling is de voorwaarde wel dat het gaat over een intrinsiek gezond bedrijf. De eerste voorstellen van de federale overheid voor renteloze voorschotten waren echter enkel van toepassing voor bedrijven die virtueel failliet waren. Wat doe je dan bijvoorbeeld met de groep bedrijven die tussen de twee criteria vallen ?

De voorzitter : Het is opvallend dat de SERV nog geen standpunt bepaald heeft.

De heer Xavier Verboven : De minister heeft ons advies wel gevraagd over een ontwerp van decreet maar het protocol met de banken was reeds afgesloten en daarom hebben wij ons beperkt tot het formuleren van een aantal algemene bedenkingen. Die heb ik hier niet herhaald. De sociale partners hebben over dit voorstel van resolutie nog niet kunnen debatteren, daarom hebben we het standpunt van de verschillende organisaties gegeven.

Minister Dirk Van Mechelen : De drie gewesten en de federale overheid hebben over dit onderwerp enkel contact met Europa via de regeringscommissaris. Er moest dus eerst een protocol zijn vooraleer ik een ontwerp van decreet kon formuleren.

Op een vergadering met de SERV is afgesproken dat zij een spontaan advies zouden formuleren over het ontwerp. Ik heb dit nog niet ontvangen. De Europese Commissie heeft daarenboven het systeem van de leningen nog niet goedgekeurd. We moeten hierop wachten. Wat betreft de niet-landbouwbedrijven moet de regeringscommissaris ook nog het licht op groen zetten voor de thesaurieleningen.

De heer Eddy Schuermans : Ik ben blij dat de minister zich aansluit bij een belangrijk punt uit onze resolutie. Ik vermoed evenwel dat wij het niet eens zijn over de te nemen maatregel.

Minister Dirk Van Mechelen : De Vlaamse regering wil aan de niet-landbouwsector kapitaal verstrekken onder gewestwaarborg.

De voorzitter : Wij waren overeengekomen geen debat te houden. Bovendien concentreren we ons op het voorstel van resolutie en niet op het voorontwerp van decreet.

III. DELEGATIE FEDERATIE VOEDINGSINDUSTRIE (FEVIA)

De voorzitter : Dan verleen ik nu het woord aan de heer Moris, algemeen directeur van de Federatie Voedingsindustrie (FEVIA).

De heer Chris Moris, algemeen directeur FEVIA : De Federatie Voedingsindustrie heeft twee regionale vleugels ; de Vlaamse heet Voedingsindustrie Vlaanderen (VIV). Straks komt de voorzitter daarvan, de heer Delbaere, nog aan het woord.

FEVIA is een overkoepelende organisatie die uit 26 subsectoren bestaat, onder meer zuivel, brouwerijen, grondstoffen voor bakkerijen en koffiebrandderijen. In deze gaat het in de eerste plaats over de vleesverwerking, de zuivelsector en de chocolade en biscuiterie. Een aantal getroffen branches, zoals kippenslachterijen, zijn niet bij ons aangesloten. FEVIA is lid van het VBO en op die manier ingeschakeld in het kluwen van patronale organisaties op alle niveaus, ook het Europese.

Uit cijfers van het Federale Planbureau voor 1990 blijkt dat onze sector toen een input van 60 miljard frank een omzet van 717 miljard frank realiseerde. Maar liefst 70 percent van de landbouwproductie wordt verwerkt in de voedingsindustrie.

In 1997 heeft de sector een omzet gerealiseerd van 916 miljard frank. Hij kwam daarmee op de derde plaats, na metaal en chemie. De sector stelde 87.000 mensen tewerk en daarbij kunnen nog eens 10.000 interimarbeiders gerekend worden. De export was goed voor 432 miljard frank en blijft jaar na jaar groeien. In 1980 was de export nog goed voor 22 percent van de totale omzet in de voedingsindustrie, in 1990 was zijn belang gestegen tot 29 percent. Nu wordt 47 percent van de totale omzet gerealiseerd via export.

In België is Vlaanderen goed voor 72 percent van de totale omzet van de toegevoegde waarde. Het Vlaamse Gewest neemt ook 78 percent van de export voor zijn rekening, wat er meteen op wijst dat Vlaanderen de zwaarste gevolgen van de dioxine-crisis moet dragen.

Als we de impact van de schade macro-economisch analyseren, merken we dat de economische en technische werkloosheid in juni van dit jaar met 74 percent is gestegen in vergelijking met dezelfde maand van vorig jaar. Bovendien is het aantal dagen werkloosheid verdubbeld. In juli was de impact nog sterker.

Er zijn al maatregelen genomen om de gevolgen voor de werknemers te verlichten. Zo aanvaardt de RVA om de tijdelijke werkloosheid gedurende 13 weken als overmacht te beschouwen. Daarmee is het probleem met het vakantiegeld nog niet opgelost. De sector heeft daar zelf in cofinanciering met de federale overheid voor een oplossing gezorgd. Er moeten bovendien afspraken gemaakt worden met de vakbonden zodat de mensen ook op alle aanvullende bijdragen kunnen rekenen.

In juni van dit jaar is de export in de vleessector met 60 percent gedaald ten opzichte van de maand tevoren. De vleesbereiding verloor eveneens 60 percent, zuivel 41 percent, eieren 46 percent en chocolade 36 percent. Gemiddeld genomen is de export gedurende één maand met 16 percent gedaald. Wellicht is dat percentage iets te laag omdat ook de tabaksindustrie in rekening wordt gebracht. Als we de cijfers tot de echte voedingsproducten beperken, bedraagt de daling wellicht 24 percent. Bovendien merken we dat de import gedurende dezelfde periode sterk is toegenomen.

In juli blijft de impact merkbaar : de vleesexport kende een daling van 29 percent ten opzichte van mei maar bij vleesbereidingen, eieren en chocola bleef de impact gevoeliger. Voor augustus zijn er nog geen cijfers beschikbaar. Net de belangrijkste branches van de Belgische voedingsindustrie zijn dus het hardst getroffen door de crisis.

Men moet evenwel voorzichtig zijn met macro-economische schaderamingen. Tijdens een crisis heeft men soms de neiging de zaken te dramatiseren. Ook wij hebben ons daaraan bezondigd. Daarom willen we nu afstappen van macro-economische ramingen en hebben we een consultant ingeschakeld om op basis van enquêtes de schade zo exact mogelijk te ramen. Die bedraagt voor de sector van het roomijs 336 miljoen frank, voor de vleesverwerkende nijverheid 2,3 miljard frank en voor de zuivelindustrie 2,7 miljard frank, waarvan 1,9 miljard frank in Vlaanderen. Deze cijfers liggen dus gevoelig lager dan de oorspronkelijke ramingen.

Over de totale cijfers hebben we nog geen duidelijkheid. Er is afgesproken met regeringscommissaris Willockx en met vertegenwoordigers van de drie gewesten dat deze cijfers zouden uitgebreid worden tot alle branches waarvan de gegevens nog niet verwerkt zijn. Ik denk dat de totale schade ongeveer 15 miljard frank zal bedragen. Dit gaat om het bedrag van de directe en de indirecte schade tot eind augustus. In de praktijk loopt de impact natuurlijk verder dan eind augustus. We hopen dat we over twee weken over de totale cijfers zullen be-

schikken. De schadevergoedingen die op federaal niveau voorbereid worden moeten van dat bedrag uiteraard nog afgetrokken worden.

De heer André Denys : Kunt het onderscheid maken ?

De heer Chris Moris : De indirecte schade, die het gevolg is van winstderving, vertegenwoordigt ongeveer 45 percent. De vaste kosten van de bedrijven zijn niet in de schade opgenomen. Als de overheid niet tussenbeide komt voor indirecte schade, dan moet men daarmee rekening houden.

We hechten veel belang aan de discussie over de definitieve schaderegeling. We willen in dat verband zo snel mogelijk duidelijkheid. Eind december sluiten de ondernemingen immers hun jaarrekeningen af. Wanneer er dan nog geen duidelijkheid bestaat, zullen boekhouders en revisoren er bij de ondernemingen op aandringen deze schade als verliesposten te boeken. Daardoor kunnen bedrijven in de rode cijfers komen en moeilijkheden krijgen met de banken. De ondernemingen moeten hun rekeningen correct kunnen afsluiten. Dit betekent evenwel niet dat de schadevergoedingen dan al definitief moeten uitbetaald zijn.

Vandaag weten we nog niet of de Europese Commissie de toelating zal geven om de schaderegeling uit te breiden tot de niet-landbouwbedrijven. Uit een antwoord van commissaris Monti op een parlementaire vraag kunnen we afleiden dat het eventueel wel zou kunnen, maar dat elke maatregel grondig moet onderzocht worden.

Op federaal vlak werden al substantiële maar onvolledige maatregelen genomen. Ze zijn immers niet bedoeld als schaderegeling, maar werden genomen met het oog op de bescherming van de volksgezondheid. Wegens het gebrek aan stockeringsmogelijkheden werd besloten om een stock, die voor 95 percent in orde was, in beslag te nemen en te vernietigen. Tot tachtig percent van de productiekosten voor deze goederen zou vergoed worden.

Deze maatregel is dus enkel belangrijk voor de ondernemingen waarvan de producten vernietigd werden. Andere producenten hebben hun producten toch verkocht, zij het beneden de marktprijs. Daardoor hebben ze uiteindelijk verlies geleden. Daarom zou het onaanvaardbaar zijn indien enkel de ondernemers die passief afgewacht hebben uiteindelijk in aanmerking zouden komen voor een schadevergoeding. Bepaalde producten met een beperkte houdbaarheid werden niet vernietigd,

maar te laat vrijgegeven. Ook in dit geval werd er schade geleden. Men moet dus opletten voor discriminaties tussen subsectoren. We vragen dat er geen onderscheid zou gemaakt worden tussen landbouwbedrijven en niet-landbouwbedrijven. Het federale ontwerp van dioxinewet werkt enkel een definitieve economische schaderegeling uit voor landbouwbedrijven, volgens de Belgische omschrijving van dit begrip. De enige mogelijke uitbreiding is de zuivel, en dan nog enkel de zuivere melk.

Door onenigheid over de bevoegdheden bestaat het risico dat er voor de niet-landbouwbedrijven uiteindelijk niets uit de bus komt.

Hoe staat de sector tegenover een solidariteitsbijdrage ? Men kan ons moeilijk solidariteit vragen wanneer het nog niet duidelijk is of we zelf wel van een schaderegeling kunnen genieten. Als die regeling er komt, dan bestaat er wel bereidheid tot solidariteit. We willen die wel koppelen aan toekomstgerichte actie, bijvoorbeeld inzake export of inzake voedselveiligheid.

Het spreekt vanzelf dat we geen voorstander zijn van malafide praktijken. De enige manier om zicht te krijgen op de volledige schade is dat er naast de fysieke vaststellingen aangifte wordt gedaan van de schade die gebaseerd is op transparante boekhoudkundige gegevens. Een laatste belangrijk element is dat advocaten niet de enige overwinnaars van de dioxinecrisis mogen zijn. In het licht van een definitieve regeling dienen er dan ook afspraken gemaakt te worden met bedrijven die schadevergoeding genieten, om alle verdere claims in te trekken.

We willen ook bouwen aan de toekomst. Het is zeer belangrijk om daarover een debat op gang te brengen. Voedselveiligheid is niet voldoende om het vertrouwen van de consument te herstellen. Er is ook een voedselbeleid nodig. Dat betekent dat er officiële aanbevelingen gedaan moeten worden en dat er duidelijkheid moet bestaan over de voedselconsumptie. Er dienen gezonde producten ontwikkeld te worden die beantwoorden aan de behoeften van de consument. We hebben ook zeer grondig nagedacht over de exportpromotie.

De heer Michel Delbaere, voorzitter van de Voedingsindustrie Vlaanderen (VIV) en gedelegeerd bestuurder CROP's : De standpunten over de schadeloosstelling zijn bekend. Belangrijk is de toekomst voor de sector en meer bepaald het herstellen van het imago in het buitenland. De punten d en e van het voorstel van resolutie zijn alvast lovenswaardige initiatieven. Er zal een agentschap

voor de voedselveiligheid opgericht worden. Voorlopig is dat echter nog een lege doos die ingevuld moet worden en bevoegdheden moet krijgen. Er bestaat al een wetgeving inzake voedselveiligheid maar die wordt nog niet toegepast. Deze crisis biedt ons een unieke kans om een geïntegreerde keten tussen voedings- en landbouwindustrie te vormen en om inzake voedselveiligheid aan de Europese top te komen.

De voedselproducenten vrezen de strengere controles niet, ze zijn zelfs vragende partij. Het is belangrijk dat de wetgever de realiteit niet achterna loopt.

De voorzitter : Zegt u dat de sector geen vertrouwen heeft in het agentschap voor voedselveiligheid ?

De heer Michel Delbaere : Zeker niet. Ik zeg alleen dat het agentschap nog niet ingevuld is. We vragen een eenvoudige, grondige en afdwingbare werking. Na twee tot drie contactdagen met de spitssectoren kan men de bevoegdheden al invullen. Ik besef dat de federale overheid voor het agentschap verantwoordelijk is. Ik pleit er evenwel voor dat de Vlaamse volksvertegenwoordigers hun verantwoordelijkheid opnemen om de zaak zo snel mogelijk van de grond te krijgen.

Tijdens een bezoek aan een Duitse aankoopcentrale in augustus 1999 heb ik vastgesteld dat men ons de dioxinecrisis niet kwalijk neemt, maar dat men wel geschokt is door de amateuristische aanpak ervan. Dioxine is maar één aspect van het voedselbeleid. Fundamenteel is de manier waarop er maatregelen worden getroffen om de duur van de crisis en de risico's te beperken.

De heer Luc De Bruyckere, vice-voorzitter FEVIA, gedelegeerd bestuurder Ter Beke en ondervoorzitter VEV : Het VEV staat positief tegenover de schadevergoeding, maar wil dat er daarvoor bijkomende financiële middelen ter beschikking gesteld worden : deze vergoeding mag de lastenverlaging in de industrie niet beïnvloeden. Verder is er een sluitende controle nodig op de bedrijven die steun ontvangen, onder meer door boekhoudkundige controles. Een derde punt is dat het terbeschikkingstellen van bijkomende financiële middelen niet gepaard mag gaan met heffingen die elders op de industrie gelegd worden. Voor de toekomst pleit het VEV ervoor dat het instrument Export Vlaanderen in belangrijke mate geactiveerd wordt om het vertrouwen in de export te herstellen. Een van de aspecten daarvan is de geplande imagocampagne. We vragen ook steun voor de

kwaliteitsoptiesystemen voor het op te richten federale agentschap en dat binnen een haalbare termijn. Het VEV stelt ook voor om uitstel te verlenen op bepaalde heffingen, onder meer in verband met het milieu en de afvalstoffen.

Ik vertegenwoordig ook een onderneming die zich bezig houdt met verse vleeswaren en bereide gerechten. De totale omzet bedraagt 8 miljard frank. Voor de crisis hadden we 1000 werknemers in vijf fabrieken. Binnenkort zullen we een vestiging moeten sluiten.

De verhouding tussen directe en indirecte schade verschilt van bedrijf tot bedrijf. Hoe meer export, hoe groter de indirecte schade. Ons bedrijf heeft voor 115 miljoen frank directe en 285 miljoen frank indirecte schade geleden. De indirecte schade is in de eerste plaats een gevolg van het contributieverlies. Onmiddellijk na de crisis hebben verschillende klanten hun contract opgezegd. Het totale omzetverlies bedraagt 1 miljard frank. Het is dan ook niet te verwonderen dat één vestiging, die in Ruislede, dicht moet. Honderd tot honderddertig werknemers zullen hun baan verliezen. We werken aan een reorganisatie om de rentabiliteit te herstellen. We lijden nog elke dag commerciële schade. Sommige landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, hebben hun aankopen al snel hervat ; andere, vooral Duitsland, kiezen voor de concurrentie. We hebben in Duitsland ongeveer de helft van de omzet verloren in vergelijking met eind mei 1999. Als beursgenoteerde onderneming hebben we beslist om een uitgestelde kapitaalsverhoging door te voeren van 1 miljard frank. We worden echter verplicht om dit te doen op het slechtst denkbare moment. U begrijpt dat we aangeschoten wild zijn voor concurrenten en headhunters.

Ik wil een persoonlijk pleidooi houden voor orthodoxie. Hoewel de dioxinecrisis begonnen is met een malafide praktijk, waarvan vervolgens de hele sector het slachtoffer is geworden, moeten we ook de hand in eigen boezem steken. De crisis is verscherpt door een gebrek aan financiële en fiscale orthodoxie. Een gebrek aan transparantie maakt de sector onvoldoende beheersbaar. Ik pleit er daarom voor om de schadevergoeding te koppelen aan voorwaarden in verband met een orthodox beheer. Ik heb de heer Fred Chaffart hiervan al in een nota op de hoogte gebracht. Er is nood aan een cultuurwijziging. Fraude kan een heel land aan de rand van de afgrond brengen. Er moeten daarom onafhankelijke bestuurders worden aangesteld ; er zijn minimale controlenormen nodig, onder toezicht van een bedrijfsrevisor ; er moet controle komen op de controle ; er moet een gedragscode

worden opgesteld, zoals het VBO er al één geschreven heeft. Ik besef dat dit tijd kost. Ik heb verscheidene dreig telefoons gekregen vanwege deze voorstellen. Ik weiger echter nog langer op te draaien voor de malafide praktijken van een kleine groep.

Gezien de beperkte middelen kan de imagocampagne het best op de opiniemakers worden afgestemd : de inkopers, politici enzovoort. Een studie heeft immers aangetoond dat de dioxinecrisis enkel bij de opiniemakers leeft, en niet echt bij de Europese consument.

De vertegenwoordiger van Neuhaus die hier vandaag aanwezig is, zal het ermee eens zijn : het is commercieel niet interessant om Vlaamse chocolade, of Vlaams witlof, te promoten ; Vlaanderen moet inmiddels voldoende zelfvertrouwen hebben om deze producten gewoon Belgisch te laten zijn. Het label België is nu eenmaal beter bekend bij de buitenlandse consument.

De voorzitter : Zou uw onderneming ook hebben moeten reorganiseren zonder dioxinecrisis ?

De heer Luc De Bruyckere : Toen de crisis begon, hadden we net een herstructurering doorgevoerd om de rentabiliteit structureel te herstellen ; zo werd een deel van het personeel geoutsourced en werden twee bedrijven gesloten. Deze operatie was net afgerond. Volgens de raming op einde mei zouden we dit jaar een nettoresultaat van meer dan 100 miljoen frank hebben kunnen realiseren. In het jaar 2000 zou de herstructurering haar vruchten pas echt beginnen af te werpen. De bijkomende maatregelen die we nu hebben moeten nemen, zijn louter een gevolg van de dioxinecrisis. Ik hoop dat de overheid de juiste omgeving creëert om de bedrijven in staat te stellen zichzelf te redden.

De heer Michel Delbaere : Rendabiliteit is in onze sector levensnoodzakelijk. Door de schaalvergroting moeten wij rendabel zijn om mee te spelen op de Europese markt. De meeste voedingsbedrijven investeren hun winsten om meer kansen te hebben.

De heer Robert Voorhamme : U bepleit algemene richtlijnen voor financiële en beleidsmatige orthodoxie. Wat belet u om echt orthodox te werken in de filiaire economie ? Wat zijn vandaag de belangrijkste knelpunten ?

De heer Luc De Bruyckere : Niet alleen de voedingssector heeft te maken met een gebrek aan orthodoxie. Ik heb het enkel over bedrijven die bewust en op grote schaal frauderen. Uiteindelijk

werkt dit ook voor hen contraproductief want de resultaten van zwarte transacties zijn niet terug te vinden in de balansen.

Door het gebrek aan orthodoxie is deze crisis zo kunnen ontsporen. De bonafide bedrijven willen hier niet langer voor opdraaien. We kunnen dit niet meer tolereren. Ik denk echter wel dat we op de goede weg zijn. Ik wil hierover graag een gesprek voorbereiden.

De voorzitter : Ik vind het hallucinant dat mensen als u, op een vrij hoog niveau, moeten vaststellen dat dergelijke structurele fraude blijft voortduren.

De heer Luc De Bruyckere : Ik denk dat u dit al heel lang weet. De dioxinecrisis heeft u dat toch niet moeten leren ? De overheid kan via positieve acties zoals sensibilisering heel veel veranderen. Er zijn ook een aantal anomalieën die weggewerkt moeten worden. Waarom blijft bijvoorbeeld het forfaitair systeem bestaan ?

De heer André Denys : De overheid moet duidelijk een rol spelen bij de inspectie. Wat is echter de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven ? Er is hier sprake van schade door buitengewone omstandigheden. Het is mij niet duidelijk of de overheid dit risico van de bedrijven mee moet dragen. Is het de gewoonte een verzekering af te sluiten voor dergelijke schade ?

Het is niet eenvoudig om de uitkering van een schadevergoeding te koppelen aan een gedragscode. De inbreng van de sector is hierbij belangrijk. Kan men een aantal voorwaarden definiëren die garanderen dat de malafide bedrijven geen vergoeding krijgen ?

Waarom heeft de sector zelf niet vroeger gereageerd tegen malafide praktijken ? Kan dit alleen indien de overheid hiervoor het juiste omgevingsklimaat schept ?

De heer Eddy Schuermans : In de resolutie wordt een definitieve Vlaamse schadevergoeding gevraagd. Welke vorm kan deze aannemen ?

De heer Jul Van Aperen : Er zijn twee soorten malafide bedrijven : op fiscaal-technisch vlak en op vlak van de producten. De tweede soort is veel erger voor het imago van een sector. Ik denk dat die bedrijven door de Europese concurrentie niet zullen overleven.

Wordt de dioxinecrisis niet misbruikt om via de schadevergoedingen noodzakelijke herstructureren mee te financieren ?

De heer Luc De Bruyckere : Ons bedrijf alleen heeft voor 14 miljoen frank PCB-analyses laten uitvoeren. Als u weet dat een test 7000 frank kost, kan u zich voorstellen hoe ernstig onze voorzorgsmaatregelen waren. Ironisch is wel dat die nauwgezetheid ons nu zuur dreigt op te breken. Omdat uit die testen is gebleken dat onze producten niet besmet zijn, ziet de maatschappij waarmee we een verzekering voor productaansprakelijkheid hadden gesloten, geen grond meer om onze schade te vergoeden.

In de sector van het veevoeder en in de landbouw bestaan er wel gemeenschappelijke verzekeringsfondsen van de federatie. Onze federatie heeft zo een fonds niet opgericht, maar een crisis zoals de dioxinecrisis heeft nooit tevoren plaats gevonden.

De voorzitter : Welke maatregelen neemt de federatie om malafide producenten uit te schakelen ?

De heer Michel Delbaere : In onze sector is volledige controle allang een gewone praktijk. Ons bedrijf levert bijvoorbeeld diepvriesgroenten aan een Britse grootwarenhuisgroep. Onze leveranciers moeten een pesticidenboek bijhouden. Samen met ons controleren de Britten geregeld onaangekondigd op het veld het gebruik van pesticiden. Dat voorbeeld illustreert welk verschil er ligt tussen de wettelijke verplichtingen en de verplichtingen die voortvloeien uit commerciële verbintenissen. Bewaking van de productieketen is perfect mogelijk : als u ons de barcode geeft van een product in de supermarkt, kunnen we u de geschiedenis beschrijven van het veld tijdens de laatste drie jaar. Alle serieuze producenten willen dergelijke ketenbewaking bij wet doen invoeren en staan erop dat ze dan ook wordt afgedwongen.

Ik neem ook aanstoot aan de insinuaties van sommige leden van deze commissie als zouden we de dioxinecrisis willen gebruiken om de kosten voor de herstructurering van onze bedrijven af te wentelen op de overheid. Elk goed gerund bedrijf herstructureert voortdurend.

De heer Chris Moris : FEVIA verzoekt om een substantiële schadeloosstelling voor de bedrijven in moeilijkheden, maar kan er wel vrede mee nemen dat er een regeling wordt uitgewerkt die garandeert dat de uitbetaalde sommen opnieuw in het bedrijf worden geïnvesteerd. Met een dergelijke regeling zal er alleen geld worden uitbetaald op basis

van geverifieerde en gecertificeerde stukken. Daardoor zullen ook een aantal malafide producenten ontdekt worden. FEVIA heeft er ook geen bezwaar tegen dat die aan de bevoegde autoriteiten worden uitgeleverd.

De heer Luc De Bruyckere : Wanneer men ons vraagt wat de federatie zo al doet om malafide producenten uit te schakelen, insinueert men dat die malafide producenten de meerderheid van de bedrijven uitmaken. Dit is zeker niet het geval. Bovendien investeren onze bedrijven al jaren veel geld in infrastructuur, kwaliteitssystemen, enzovoort, om de veiligheid van onze producten te garanderen. Geen enkel systeem kan echter verhinderen dat er soms enkele malafide producenten opereren.

IV. DE SLACHTHUIZEN (BIVEX)

De heer Maillard, directeur van BIVEX, de beroepsvereniging van de internationale vlees- en veehandel, de Belgische exportslachthuizen en exportuitsnijderijen : BIVEX is de vereniging waarvan de belangrijkste slachthuizen en uitsnijderijen die werken voor de export lid zijn. Drie vierden van de bij ons aangesloten bedrijven werken in Vlaanderen. Onze bedrijven exporteren voor een waarde van 50 miljard frank.

Voor ons is de hele dioxinecrisis een ware ramp. Alle vlees dat werd geproduceerd tussen 15 januari en 23 juni is potentieel besmet. Dat zijn de zogenaamde historische stocks. Volgens statistische schattingen zou daarvan 5 percent werkelijk besmet zijn. Bij deze schade moeten we nog vermelden dat we sinds januari besmet vlees hebben verkocht en gecertificeerd als gezond product. Daardoor zijn we juridisch aansprakelijk, worden onze facturen niet betaald en dreigen er nog heel wat schadeclaims uit het buitenland.

Als u daarbij bedenkt dat de brutowinst in onze sector niet veel meer dan 3 tot 5 percent bedraagt, beseft u dat heel wat bedrijven in acute financiële problemen verkeren.

Op korte en middellange termijn ziet het er niet naar uit dat we onze exportmarkten vlot zullen herwinnen. Zo willen Duitse distributiebedrijven geen Belgisch vlees meer, rechtstreeks ingevoerd of in vleesproducten verwerkt.

De federale overheid heeft een aantal maatregelen genomen, samen goed voor 25 miljard frank. Wij

hebben inmiddels al begrepen dat men op federaal vlak niet verder wil gaan. Men heeft voor vier soorten van vergoedingen gezorgd : voor de binnenlandse stocks, voor een deel van de labo-analyses, voor de vernietiging van eventueel besmet vlees en voor buitenlandse stocks. Bij buitenlandse stocks moet men echter aantonen dat het vlees wel besmet is. Op dit ogenblik ligt er bijvoorbeeld 3700 ton in Zuid-Korea : als daarvan 5 percent besmet is, worden de overige tonnen niet vergoed. De federale overheid wil alleen de schade vergoeden die voortkomt uit haar sanitaire maatregelen. Daarom kan de zogenaamde restschade alleen door het gewest vergoed worden. Nu wordt alleen een overbruggingskrediet aangekondigd. Dat is echt ontoereikend.

Een externe audit van 61 vleesbedrijven moet ons een idee geven van de totale schade. Voorlopig beschikken we over de resultaten van 38 bedrijven. Vorig jaar heeft de sector een omzet van 41,5 miljard frank gerealiseerd. In de periode juni-juli-augustus van dit jaar bedraagt het verlies aan omzet 4,685 miljard frank. De schade in verband met de binnenlandse stocks bedraagt 2,138 miljard frank. De schade aan de buitenlandse stocks is 867 miljoen frank en het verlies op de marge wordt op 937 miljoen frank geraamd. De 38 onderzochte bedrijven verloren 4,6 miljard frank omzet en hadden extra kosten of schade voor 868 miljoen frank. Dit wil zeggen dat 11,3 percent van de omzet van 1998 verloren is en er 2,1 percent van de omzet extra kosten te betalen zijn. Het is zeer moeilijk om die cijfers te extrapoleren naar de hele markt, maar als we uitgaan van een markt van 120 miljard frank, bedraagt het verlies aan omzet 13,56 miljard frank en de bijkomende schade en kosten ongeveer 2,52 miljard frank. Bovendien halen verschillende grote bedrijven nu nog steeds niet opnieuw hun gewone omzet en dus vermoeden we dat het totale verlies aan omzet ongeveer 20 miljard frank zal bedragen. Deze cijfers mogen evenwel niet gebruikt worden om het gemiddelde te berekenen, want ze kunnen nog erg veranderen.

Het is eveneens belangrijk te weten welke schade de federale overheid niet zal vergoeden : waardevermindering van de stocks, onverkoopbare stocks die niet in beslag werden genomen, kosten voor opslag tussen bezwarend beslag en definitief beslag, kosten voor niet opgelegde analyses, commerciële kosten, verlies aan Europese subsidies, financiële kosten, niet-vorderbare rekeningen, imago-verlies, verlies van klanten op lange termijn, bedrijfsschade, enzovoort. Wij verwachten veel van de gewestelijke overheid. De schade die bedrijven geleden hebben, overtreft vaak hun totale vermogen.

Veel bedrijven overleven op dit ogenblik alleen bij gratie van de banken.

De heer André Denys : De afspraak was dat de overheid de landbouwsectoren zou vergoeden, terwijl de gewesten verantwoordelijk zouden zijn voor alles wat niet met landbouw te maken heeft. Uw sector is toch onmiskenbaar een landbouwsector. Daarom begrijp ik niet dat u zo uitdrukkelijk hoge verwachtingen koestert ten aanzien van de gewesten. Heeft de federale overheid u vergoedingen van de Vlaamse overheid in het vooruitzicht gesteld ?

De heer Maillard : De federale overheid heeft helemaal geen verwachtingen gecreëerd. Alleen is ze niet van plan alle schade te vergoeden. De Vlaamse overheid kan beslissen geen vergoedingen uit te keren, maar ik wil er wel voor zorgen dat de gevolgen van die beslissing duidelijk zijn.

De voorzitter : Er blijkt een discussie te bestaan over de definitie van de landbouwsector. De federale overheid houdt zich aan de definitie die aan de basis ligt van de verdeling van de bevoegdheden in België en niet aan de Europese definitie.

De heer Maillard : De federale overheid vergoedt de schade die het gevolg is van de sanitaire maatregelen, maar niet de economische schade. De bevoegdheidsverdeling in België tussen de gewesten en de federale overheid is niet helemaal in overeenstemming met de Europese definitie.

De heer Eddy Marstboom : Heel deze discussie illustreert de heersende onduidelijkheid. Het is perfect mogelijk dat voor een deel van de stocks geen regeling zal getroffen worden.

De heer Jul Van Aperen : Belgische varkens worden naar Nederland geëxporteerd en daar geslacht en dan met een Nederlandse stempel aan Duitsland verkocht. Belgische varkensbedrijven laten hun dieren ophalen door Duitse vrachtwagens omdat er enkel problemen zijn als dezelfde dieren door een Belgische vrachtwagen vervoerd worden. Hoe lang kan dit nog blijven duren ? Wat kan u daartegen doen ?

De heer Maillard : Duitsland wenst niet langer Belgisch vlees, terwijl we in Duitsland een groot marktaandeel hadden. De Nederlandse bedrijven maken gewoon gebruik van de Europese regels om ons marktaandeel in te pikken. Er is niets wat we daartegen kunnen doen.

Onze knowhow en onze toegevoegde waarde verdwijnen zonder dat we er iets aan kunnen doen. De bedrijven moeten de kans krijgen om te overleven tot de situatie verbetert. Als de problemen blijven duren en een heel aantal ondernemingen gaat overkop, dan dreigen ze ook nog andere bedrijven mee te sleuren.

V. DE VLEESVERWERKING (FENAVIAN)

De heer Frans Leroux, voorzitter van FENAVIAN : In de sector van de vleesverwerkende industrie werken 295 firma's, vooral KMO's, die voor 82 percent in Vlaanderen gelegen zijn. Daarvan zijn er 125 aangesloten bij FENAVIAN. Deze bedrijven zorgen voor 85 percent van de totale productie. We realiseren een omzet van 90 miljard frank, waarvan 87 percent in Vlaanderen. De sector telt 9.000 werknemers, waarvan 80 percent in Vlaanderen. Daar moeten nog de uitzendkrachten bijgeteld worden, die goed zijn voor 15 percent van de werkgelegenheid, en de 1.500 zelfstandigen. Zo komen we tot 11.500 arbeidskrachten op een totaal van 15.000 mensen die tewerkgesteld zijn in de vleesindustrie. We vertegenwoordigen de belangrijkste werkgevers in de vleesverwerkende industrie. Minstens 60 percent van de productie wordt uitgevoerd. Deze uitvoer is nu met zestig percent verminderd. Erger nog, de import is gestegen met 35 percent. De directe schade wordt geraamd op 2,3 miljard frank, wat in feite slechts een derde is van de werkelijk geleden schade. Het grootste deel van de directe schade, namelijk 870 miljoen frank, is het gevolg van de vernietiging van grondstoffen en productie. Dit zal voor 80 percent door de federale overheid worden vergoed.

Overheidskredieten zijn levensnoodzakelijk voor onze sector. Dit kan echter niet zonder een goedkeuring van de Europese Commissie, die waakt over de eerlijke concurrentie. De berekening van de schade is als volgt gebeurd. De vernietiging van de goederen heeft geleid tot een schade van 900 miljoen frank. De directe schade bedraagt 430 miljoen frank en de indirecte 275 miljoen frank. De winstderving wordt geraamd op 730 miljoen frank. Zo komen we op een schade van 2,3 miljard frank. Indien de federale overheid een vergoeding betaalt, dan is er nog een saldo van 1,6 miljard frank. Deze cijfers betreffen slechts de schade tot 1 september 1999 en omvatten slechts een derde van de totale schade. De sector draait zelf op voor twee derden van de geleden schade. We zouden graag vernemen wanneer de schadevergoedingen uitbetaald zullen worden. De schade is immers niet ver-

oorzaakt door de sector zelf. Verschillende bedrijven bevinden zich in de grootste moeilijkheden. Alles loopt verder zonder geld. Als één bedrijf overkop gaat, kan het verschillende andere bedrijven meesleuren. Onze revisoren willen de balans opmaken, maar daarvoor hebben ze nood aan correcte informatie over schulden en inkomsten. Iedereen weet wat het betekent wanneer de helft van het kapitaal weg is. Onze sector is zeer dynamisch en met de geplande hulp zal hij sterker uit deze moeilijke periode komen.

Het voorstel om de helft van de kosten voor HACCP te betalen is goed, maar uiteindelijk komt het vooral die bedrijven ten goede die achterblijven met het invoeren van een strenge kwaliteitscontrole. We willen ook dat de rekeningen die nog openstaan bij het IVK, worden kwijtgescholden. Die bedragen ongeveer 300 miljoen frank.

We wensen ook steun van de Vlaamse overheid voor de oprichting van een technisch-wetenschappelijk instituut voor de vleesindustrie. Een aanvraag hiervoor werd al ingediend in 1996, maar door ongefundeerde bezwaren van de gewesten kwam er van dat plan niets terecht. Om aan een degelijke preventie te werken op lange termijn, is zo een centrum dringend nodig. We willen de Vlaamse bedrijven helpen om zo hoog mogelijke normen inzake veiligheid en kwaliteit te halen door vorming, onderzoek, het publiceren van handboeken, technologietransfer, enzovoort. We mogen ons niet meer laten overvallen door schandalen die zich voordoen in onze toeleveringsbedrijven. Technische projecten en wetenschappelijk onderzoek gaan op dit ogenblik aan onze bedrijven, maar ook aan onze wetenschappelijke instituten en universiteiten voorbij. De houding van het Brusselse Gewest was welwillend ; Wallonië reageert afwachtend en Vlaanderen gaat onder bepaalde voorwaarden akkoord, maar men maakt er geen werk van. Na de dioxinecrisis moeten we het vertrouwen van de consument herwinnen. Daarom heeft onze federatie een duwtje in de rug nodig van de Vlaamse regering.

De vleesverwerkende industrie gaat akkoord dat er een strenge controle moet komen, maar ze daarvoor zelf de verantwoordelijkheid draagt. We zullen een systeem van controle invoeren, al weten we dat het ons twee tot drie percent van de omzet zal kosten. Van de overheid verwachten we een controle van de autocontrole, met een gepaste certificatie. De verwachtingen in het nieuwe federale agentschap zijn hoog gespannen. Gewoon de bestaande diensten samenvoegen is echter niet voldoende, want dan zal de cultuur van de oude dien-

sten snel opnieuw de bovenhand halen. Als we ondanks alles toch nog met een nieuwe crisis geconfronteerd worden, moet de samenwerking tussen de Belgische, Vlaamse en Europese diensten zo goed georganiseerd zijn, dat snel crisismanagement mogelijk wordt.

VLAM is de promotieorganisatie waarvan de meeste middelen bestemd zijn voor de landbouwproductie. De middelen voor niet-landbouwproducten zijn minimaal. Daarom hopen we dat de vleesverwerkende industrie, die toch een derde van de export vertegenwoordigt, een groter aandeel in de promotie kan verkrijgen.

VI. BELGISCHE CONFEDERATIE ZUIVEL (BCZ)

De heer Renaat Debergh, secretaris-generaal BCZ : We hebben het voordeel dat er maar één federatie voor de hele sector bestaat. We tellen 44 leden in België en vertegenwoordigen 97 percent van de omzet in de sector.

Met een omzet van ongeveer 118 miljard frank is de zuivelindustrie de grootste subsector van de voedingsindustrie in België. Gemiddeld is 60 percent van de omzet bestemd voor de uitvoer ; in sommige bedrijven is dat zelfs 80 percent. Ruim drievierde van de toegevoegde waarde van de zuivelindustrie wordt in Vlaanderen gerealiseerd. Op basis daarvan kan de betekenis van de zuivelindustrie in Vlaanderen ingeschat worden, meer bepaald een omzet van 88 miljard frank met een uitvoer van 53 miljard frank. In 1998 investeerde de zuivelindustrie in Vlaanderen ongeveer 2,4 miljard frank. Ongeveer 4600 mensen zijn in die industrie tewerkgesteld. Daarnaast zijn er in Vlaanderen 10.150 melkveehouders voor hun inkomen enorm afhankelijk van de prestaties van de zuivelindustrie.

Aanvankelijk was de zuivelindustrie niet opgenomen in de beperkende maatregelen van de Europese Unie. Op 4 juni 1999 werd er evenwel een Europese beschikking uitgevaardigd met betrekking tot vlees, eieren, melk en zuivelproducten. Er waren twee uitzonderingen op het commercialisatieverbod : producten die niet afkomstig zijn van dieren gehouden op de verdachte bedrijven en producten waarvoor analyseresultaten aangeven dat er geen dioxinebesmetting is.

Diezelfde avond nog bereidde de zuivelindustrie samen met de landbouworganisaties en het minis-

terie van Landbouw gescheiden ophaling en verwerking van melk afkomstig van de verdachte bedrijven voor in afwachting van de lijst met verdachte melkveebedrijven. Die lijst wordt pas op 11 juni 1999 om 19.30 uur vrijgegeven. Vanaf 22.00 uur wordt de melk van 237 melkveebedrijven afzonderlijk opgehaald en verwerkt. In principe is daardoor de melk van de overige 17.367 melkveebedrijven vrij te verhandelen. Er resten wel nog de geblokkeerde zuivelproducten uit het verleden. Helaas hebben op dat ogenblik al heel wat EU-lidstaten unilateraal een invoerverbod afgekondigd dat veel verder gaat dan de Europese beschikking. Ook bijna alle derde landen verbieden de invoer van Belgische zuivelproducten.

14 juni 1999 is eveneens een belangrijke datum. De resultaten van het dioxinemonitoringprogramma met betrekking tot de periode maart-april-mei tonen aan dat er geen dioxinecontaminatie is in de zuivelsector. Het probleem was echter dat België zijn geloofwaardigheid verloren had. Pas op 7 juli 1999 geeft het Permanent Veterinair Comité een gunstig advies tot vrijgave van de zuivelsector op basis van een dossier over melk en zuivelproducten dat bestaat uit 302 PCB-analyses en 54 dioxineanalyses uitgevoerd op vraag van de overheid en 1083 PCB-analyses en 203 dioxineanalyses uitgevoerd op vraag van en ten laste van de zuivelindustrie. Op 10 juli 1999 wordt de EU-beschikking gepubliceerd die de zuivelsector vrijgeeft.

Daarna volgen zware inspanningen van de overheid en de zuivelindustrie om eerst de buitenlandse overheden te overtuigen de invoerverboden af te schaffen en om daarna het vertrouwen van de buitenlandse klanten te herwinnen. Korea stelt zich pas op 1 september 1999 opnieuw open voor Belgische zuivelproducten en Saoedi-Arabië is nog altijd gesloten. Momenteel kan de Belgische zuivelindustrie nog altijd geen zuivelproducten verkopen aan multinationale voedingsbedrijven die voorheen klant waren. Dat illustreert de zware gevolgen.

Gedurende de hele periode van de crisis blijft de zuivelindustrie de melk bij de melkveehouders ophalen en verwerken. Een apart deel van de melk werd tijdelijk in lang houdbare, maar commercieel minder aantrekkelijke producten zoals melkpoeder en boter verwerkt. Daarmee nam de zuivelindustrie een aanzienlijk risico op zich. Verder blijft men de melk van de verdachte melkveebedrijven afzonderlijk ophalen en verwerken. Aan die bedrijven werd bovendien dezelfde melkprijs betaald als aan de niet-verdachte bedrijven. Ook heeft de zuivelindustrie alle analyses georganiseerd en betaald.

Daarvoor diende men vaak een beroep te doen op buitenlandse laboratoria, wat de organisatie niet vergemakkelijkte. Daardoor kon een stevig dossier opgebouwd worden. Dat in tegenstelling tot de landbouwers die zelf geen analyses moeten laten uitvoeren en betalen. Het is dan ook schrijnend dat de federale overheid de zuivelindustrie uitsluit in het toepassingsdomein van het ministerieel besluit van 4 oktober 1999 dat de vergoeding van de analysekosten regelt.

Ten slotte merk ik op dat de zuivelsector als enige in de voedingsmiddelenbranche sinds 1991 beschikt over een monitoringprogramma voor dioxine in melk. Dat kwam er mee op vraag van de zuivelindustrie naar aanleiding van de Nederlandse dioxineproblemen in het Lickebaertgebied op het einde van de jaren '80. De sector zelf heeft eind 1997 gevraagd om naar analogie met Nederland te kunnen beschikken over een maximumnorm voor dioxine in melk en zuivelproducten. Na het advies van de Hoge Gezondheidsraad is er het koninklijk besluit van 23 april 1998 vanuit het ministerie van Volksgezondheid, uitgevaardigd en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 juni 1998. Dat besluit stelt een maximum van 5 picogram TEQ per gram vet vast en stelt een commercialisatieverbod in geval van overschrijding in. Met de publicatie van een Koninklijk Besluit op 10 juli 1998 werd daaraan uitvoering gegeven. De kosten van de monitoring en het desgevallend uit de handel nemen bij overschrijding van de norm, los van de Verkestdioxinecrisis, bedragen ongeveer 27 miljoen frank voor 1998 en 1999 samen. Op 1 miljoen frank na worden deze kosten door de zuivelsector zelf gedragen.

De zuivelindustrie heeft grote schade geleden, en in de eerste plaats op het vlak van de export. Volgens de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven is de uitvoer van zuivelproducten in juni met 41 percent of 2,8 miljard frank gedaald in vergelijking met mei 1998. In juli was er een daling met 20,5 percent of 1,4 miljard frank.

Zo werden veel zuivelproducten vanuit het buitenland teruggestuurd of vernietigd. Een deel van de teruggekeerde producten werd opnieuw verwerkt, maar aan een lagere valorisatie. Toen de exportmogelijkheid wegviel moesten meer producten dan normaal gestockeerd worden. Daarnaast zijn er nog de analysekosten en personeelskosten. Een aantal producenten moest buitenlandse grondstoffen aankopen om de klanten te blijven bevoorraden. Afnemers dienden schadeclaims in. Verloren afzetmarkten heroveren zal grote promotiekosten met zich meebrengen. We moeten prijsconcessies

doen om klanten te behouden en de omzet is gedaald terwijl de vaste kosten gelijk bleven.

Bovendien is de schade in het buitenland niet beperkt tot de periode waarvoor de EU commercialisatiebeperkingen instelde. Tot op vandaag zijn er nog exportbelemmeringen.

Om de schade te berekenen heeft BCZ een erkend accountant aangesteld om de betrouwbaarheid te maximaliseren. Alle gegevens zullen achteraf een attest krijgen van een bedrijfsrevisor en de gegevens zullen finaal beoordeeld worden door een expert, professor Misotten.

Belangrijk is dat wij uitgaan van de netto-schade. Zo brengt een lagere omzet ook lagere variabele kosten met zich mee. Bovendien betaalde de zuivelindustrie op een bepaald moment minder voor de melk.

Tot op 31 augustus 1999 bedraagt de schade voor de zuivelindustrie in Vlaanderen 1,902 miljard frank. Dit is 69 percent van de schade van de zuivelindustrie in België. Door de lagere melkprijs is in Vlaanderen 410,7 miljoen frank op de melkveehouders verhaald en in Wallonië 337,5 miljoen frank. De totale schade voor de zuivelsector in Vlaanderen loopt zo op tot 2,312 miljard frank.

Tot op heden neemt de zuivelindustrie 82 percent van de schade op zich. Slechts 18 percent werd doorgeschoven naar de melkveehouders. De schade van de industrie zal stijgen naarmate de resultaten van de najaarsmaanden beschikbaar zijn.

Op federaal vlak is inmiddels werk gemaakt van een voorlopige sanitaire vergoeding. Helaas valt de zuivelindustrie systematisch uit de boot. Informeel is ons evenwel 60 miljoen frank beloofd door voormalig premier Dehaene omdat we op 10 en 11 juni de melk hebben opgehaald. Daarnaast is ons 15 miljoen frank toegezegd voor de gescheiden ophaling en verwerking van melk uit verdachte bedrijven.

De zuivelfabrieken in Vlaanderen behoren tot de koplopers voor wat betreft de kwaliteitsbewaking. Nu doet de industrie er alles aan verloren markten te heroveren, maar dit kan enkel door prijsconcessies.

Op 23 november komen wij samen met Export Vlaanderen om enkele knelpunten op te lossen en een strategie op te bouwen. Met de VLAM proberen we het imago te verbeteren. Samen met de landbouworganisaties hebben we een plan uitge-

werkt voor de kwaliteitsgarantie in de volledige keten : Integrale Kwaliteitszorg Melk (IKM), dat vanaf 2000 progressief zal worden ingevoerd. Bovendien werken we samen met de federale overheid om het monitoringsysteem verder uit te bouwen. De dioxinecrisis mag het investeringsritme, dat in 1998 sterk was gestegen, niet afremmen en daarom moet de zware last van de dioxinecrisis weggenomen worden. De zuivelindustrie vraagt met aandring om vergoed te worden voor een schade waarvoor zij zelf niet verantwoordelijk is. Bedrijven die melk onbewerkt naar het buitenland uitvoeren, hebben minder schade geleden dat de bedrijven die de melk in Vlaanderen verwerken. Als de verwerkende zuivelindustrie niet vergoed wordt, zal de uitvoer van onbewerkte melk nog toenemen. Dit zou rampzalig zijn voor de werkgelegenheid. Om te kunnen blijven investeren in de Vlaamse zuivelindustrie, vragen wij volledige vergoeding van de geleden schade.

De heer André Denys : Ondanks uw dioxinemonitoringsysteem heeft voormalig premier Dehaene beslist dat er verdachte bedrijven waren. Is uw systeem niet geloofwaardig of is het niet sluitend ?

De heer Renaat Debergh : Wij controleren de melk die binnenkomt in de fabriek. De Europese Commissie aanvaardde dit niet, omdat op een bepaald moment alles uit België verdacht was. Op zo'n moment wordt men geconfronteerd met bepaalde irrationele reacties waar niemand nog vat op heeft. Omdat ons monitoringsysteem analoog was met het Nederlandse, dachten we dat het een goed systeem was. Het heeft alles te maken met risicomanagement.

VII. BEROEPSVERENIGING VAN MENGVOEDERFABRIKANTEN (BEMEFA)

De heer Yvan Dejaegher, directeur-generaal BEMEFA : De mengvoedersector produceert 6,5 miljoen ton per jaar, stelt 3.300 mensen tewerk en heeft een toegevoegde waarde van 8 miljard frank. BEMEFA vertegenwoordigt ongeveer 95 percent van de nationale productie.

Spreker legt de studie : "Kwaliteit Diervoedervetten – Task Force Kwaliteit Diervoedervetten, oktober 1999" ter tafel.

Op verzoek van de commissieleden zal deze uitvoerige studie aan alle commissieleden worden overgezonden.

Dé veevoedersector als zodanig bestaat niet : er zijn de grondstoffenproducenten, de handelaars in grondstoffen en ten slotte de mengvoedersector, die de grondstoffen afneemt. Ik wil benadrukken dat een aantal crisissen uit het verleden, zoals de BSE- en de dioxinecrisis, het gevolg waren van een kwaliteitsgebrek van de ons geleverde grondstoffen. De mengvoedersector gebruikt een amalgaam van grondstoffen, onder meer : 33 percent granen, 11 percent bijproducten van de voeding, 12 percent eiwithoudende planten, 2 percent maniok en 3 percent diermeel.

De raming van onze totale schade is gebaseerd op een enquête van eind juli. Op vraag van FEVIA hebben we nu een nieuwe enquête verspreid. De totale schade bedraagt 3,72 miljard frank. Ze bestaat uit de effectief geleden schade, de zekere toekomstige kosten en de te verwachten kosten.

De effectief geleden schade bedraagt 2,2 miljard frank. Alle vettanks zijn gedurende twee weken in beslag genomen. De extra kosten van het gebruik van voeders zonder vetten is 72 miljoen frank. De exporteurs hebben voor 154 miljoen frank schade geleden. Het extra verlies op commerciële overeenkomsten bedraagt 2 miljard frank. De tegoeden op klanten worden op 50 miljoen frank geraamd.

De tweede schadepost zijn de zekere toekomstige kosten, in totaal 120 miljoen frank. Het ministerie van Landbouw heeft ons gevraagd financieel bij te springen in de opkoopregeling van braadkippen. We zullen, gespreid over 4 jaar, 120 miljoen frank storten aan het sanitair fonds. Het vrijwillig PCB-bemonsteringsplan zal nog eens 100 miljoen frank per jaar kosten.

De te verwachten kosten zijn de schadeclaims, de analysekosten, het omzetverlies en de aanspraken van dubieuze debiteurs. Het totaal wordt geraamd op 1,4 miljard frank.

Sinds 1994 heeft onze vereniging een kwaliteitscontrolesysteem uitgewerkt, volledig analoog aan het Nederlandse model van goede mengvoederpraktijken (GMP). Vijfenvijftig mengvoederfabrikanten zijn GMP-erkend. Deze GMP gaan op vier gebieden verder dan de bestaande wetgeving : inzake de verslepingsniveaus, de aanwezigheid van salmonella, de dierlijke producten en PCB.

De zogenaamde GMP-speerpunten betreffen ongewenste stoffen en producten, hygiënische kwaliteit en toevoegingsmiddelen en diergeneesmiddelen. Wat houdt de controle op ongewenste stoffen in ? De besmetting gebeurt meestal via de grond-

stoffen. Er moeten maatregelen worden getroffen in het grondstoffenpakket, er worden garanties gevraagd van de leveranciers, er wordt een kritische grondstoffenanalyse uitgevoerd en in de receptuur wordt rekening gehouden met ongewenste stoffen als bijvoorbeeld schimmel. Het kwaliteitscontrolesysteem bevat ook een specifiek BSE-onderdeel : in het verslepingsonderzoek wordt het soort versleping gemeten en rekening gehouden met de verslepingpercentages ; ook de productievolgorde en de analyses zijn belangrijk. Het tweede element van het kwaliteitscontrolesysteem is de hygiënische productie. We streven onder meer naar volledige afwezigheid van salmonella. Het derde en laatste onderdeel betreft de toevoegingsmiddelen en diergeneesmiddelen. We zijn uitgegaan van het maximum residuniveau in melk, vlees en eieren om de normen te bepalen voor grondstoffen en mengvoeders. Ook hier is het verslepingsonderzoek belangrijk, net als een goede mengopdracht, de productievolgorde en de vraag wat er met de retourstromen gebeurt.

De kosten voor het behalen van een GMP-erkenning ramen we op ongeveer 600.000 frank per bedrijf.

De lessen die we uit de dioxine-crisis hebben getrokken, hebben we samengevat in onze vier-punten-strategie. Die omvat een vrijwillige zogenaamde PCB-bemonstering en een zogenaamd Early-warning-systeem. Bovendien willen we risico-analyses van onze grondstoffen uitvoeren : de mengvoederfabrikanten hadden totnogtoe te weinig inzicht in het productieproces van de grondstoffenleveranciers en in de grondstoffen die door hun toeleveringsbedrijven worden gebruikt. Ten slotte willen we onze kwaliteitscontrole, de zogenaamde GMP-regeling, nog strenger maken op basis van de ervaring van de dioxine-crisis en de resultaten van de risico-analyse.

De focus van de risico-analyse zijn de volgende toxicologische thema's : dioxine, zware metalen, pesticiden en mycotoxines, zoals aflatoxine. Op basis van die analyses willen we een lijst van kritische grondstoffen opstellen, waarvan we dan een horizontale risico-analyse zullen uitvoeren. Bovendien voeren we in elk geval een verticale analyse uit op diermeel en dierlijk vet. Een verticale analyse omvat een volledige screening van het productieproces van dierlijke vetten, inclusief risicostromen en -producten. De studie over dierlijke vetten is al af, omdat we konden rekenen op de medewerking van de vetsmelterijen. Daarbij hebben we een aantal merkwaardige vaststellingen gedaan. Zo komen er heel wat producten in het dierlijk vet terecht die

daarin niet thuishoren, zoals de al bekende frituurvetten uit de containerparken, de bleekarde waarmee oliën en vetten worden gebleekt, het spoelwater waarmee tankers en schepen werden gespoeld die vetten en oliën hebben getransporteerd, enzovoort.

Een exemplaar is overhandigd aan de federale minister en aan minister Dua. Ik zal de secretaris van de commissie ook een exemplaar bezorgen. We stellen voor dat de bevoegde diensten nu een zogenaamd task force oprichten om de studie te bestuderen en te bepalen welke producten in dierlijk vet mogen verwerkt worden en welke normen daarbij dienen gerespecteerd te worden.

We willen de GMP strenger maken door ze aan te vullen in het licht van de resultaten van de risico-analyses. Tegen midden 2000 zullen mengvoederbedrijven met een GMP-erkenning alleen van leveranciers met een GMP-erkenning grondstoffen mogen afnemen. Sedert 1997 helpt BEMEFA haar leden om een GMP-erkenning te verkrijgen. De doelstelling is dat tegen april 2001 alle leden zo een erkenning hebben. Dan wordt de erkenning een voorwaarde voor het lidmaatschap van BEMEFA. GMP heeft ook een VIZO-keurmerk verkregen, zodat 50 percent van de kosten voor de begeleiding worden terugbetaald. Uiteindelijk moet GMP aangepast worden aan HACCP : het is maar normaal dat de mengvoederproducenten zich aanpassen aan de kwaliteitsnormen die gehanteerd worden door bedrijven die hoger in de productieketen staan. Binnenkort zullen we de nieuwe normen voorleggen aan die bedrijven.

Sinds 1 september zijn we gestart met vrijwillige PCB-bemonstering. Dierlijk vet, diermeel, vismeel en visolie werden als kritische voedermiddelen bestempeld. We zullen PCB-attesten eisen van leveranciers. Het zogenaamd bemonsteringsplan omvat criteria inzake het type voeder, de geproduceerde tonnage en de attesten van de leverancier. Sinds 1 oktober is een zogenaamd Early-warning-systeem ingevoerd voor PCB's. Binnenkort volgt er een voor salmonella en aflatoxine. Daartoe zullen we de resultaten van de analyses die de bedrijven laten uitvoeren, centraliseren in een gegevensbank van BEMEFA, waarvan de bedrijven per maand een overzicht zullen krijgen.

De heer André Denys : Ik ben afkomstig uit de streek van Deinze, waar niet alleen veel vetsmelterijen gevestigd zijn, maar ook veel mengvoederfabrikanten. En, eerlijk gezegd, voel ik me bekocht. De afgelopen jaren heb ik tijdens de bespreking van de opeenvolgende mestactieplannen steeds de

belangen van de intensieve veeteelt en de standpunten van BEMEFA verdedigd. Nu blijkt echter dat de interne controle op het eigen productieproces van de mengvoederfabrikanten volledig heeft gefaald. De sector en de federatie dragen een zware verantwoordelijkheid voor de dioxine-crisis, want tot voor kort hadden ze geen enkele controle over de veiligheid en de kwaliteit van hun producten. En dan hebben ze nog de onbeschaamdheid om aan de Vlaamse overheid een schadeloosstelling te vragen.

De allereerste doelstelling van BEMEFA moet zijn om het vertrouwen van mensen zoals ik te herwinnen. Dat kan alleen maar door om ethische redenen af te zien van een schadevergoeding. Bovendien valt het mij op dat in uw strategisch plan nergens wordt vermeld dat bepaalde grondstoffen definitief uit het productieproces van mengvoeder moeten worden geweerd. Ben u het niet met me eens dat daarin de laatste tijd alle redelijkheid zoek was ?

De heer Didier Ramoudt : Worden de resultaten van de PCB-analyses op een of andere manier bekendgemaakt ?

De heer Yvan Dejaegher : De opmerkingen van de heer Denys zijn ongegrond. Ik wil er wel op wijzen dat geen enkel controlesysteem opgewassen is tegen malafide praktijken. Bovendien is het niet de verantwoordelijkheid van de mengvoederproducent om te controleren dat geen afvalstromen, en zeker niet uit containerparken, ingemengd worden in het productieproces van de grondstoffenleveranciers. De kwaliteitscontrole was niet perfect, maar dat betekent nog niet dat we het kind met het badwater mogen weggooien. Bovendien mogen we niet alle bedrijven over dezelfde kam scheren. Misschien hadden we moeten eisen van de leveranciers dat ze een systeem van kwaliteitscontrole hadden. Maar goed : te laat de put gedempt, als het kalf verdronken is. In elk geval hadden we geen enkel vermoeden dat er ook gerecycleerde vetten gemengd werden in dierlijke voeding. Nu is het de bedoeling om via een systeem van risicoanalyse de producten die we gebruiken steng te beperken. Er zijn nu al voldoende crisissen geweest.

Het PCB-bemonsteringsplan hebben we vrijwillig gestart. We hebben aan de minister van Landbouw gevraagd een taskforce samen te stellen die over de resultaten van de analyses zou kunnen beschikken. We hebben er immers geen belang bij bepaalde zaken te verbergen.

De voorzitter : Ik dank de aanwezigen voor deze boeiende en leerrijke hoorzitting. We zullen hieruit later de nodige politieke conclusies trekken.

De verslaggevers,

Gisèle
GARDEYN-DEBEVER
Frans DE COCK

De voorzitter,

André-Emiel
BOGAERT